

lijm-lab

ateliers

voor op school
& in de buurt

JAAR VERSLAG 2023

ATELIERS

OP SCHOOL

Inleiding

In een Lijm-lab atelier ontwikkel je het zelfvertrouwen je eigen ideeën te onderzoeken en vorm te geven. Bij ons krijg je alle tijd om te spelen en te maken. Zo maken we ruimte voor verbeelding. Dat doen we met cursussen op school, na schooltijd en in de buurt. Kwetsbare kinderen, perfectionistjes, nieuwkomers en ouders werken samen in onze ateliers.

Hier presenteren we een aantal van de hoogtepunten van 2023: het praktijkatelier, de cultuurcoaches, het ontdekatelier Kunst-machine en activiteiten voor peuters. Met een groeiend team werkten we dit jaar aan vernieuwing en verdieping van ons aanbod. En achter de schermen aan nieuwe statuten en Fair Pay.

Dank aan iedereen die erbij was in 2023: bestuur, kunstenaars, vrijwilligers, partners, financiers, scholen, ouders en alle talentvolle kinderen!

Praktijkatelier in Purmerend

Vol zelfvertrouwen werken kinderen aan hun eigen ideeën in het Praktijkatelier in Purmerend. Het Praktijkatelier, dat inmiddels 4 jaar bestaat, wordt gedeeld door Oeboentoe en Kawama, twee scholen gevestigd in hetzelfde gebouw. Twee kunstenaars van Lijm-lab geven er elk een dag in de week les. Alle groepen komen aan bod, met thema's die aansluiten bij hun lessen taal, rekenen of wereldoriëntatie.

Ook na schooltijd wordt er gewerkt in het atelier. Bouwen, drukken, spelen met geluid, tekenen wat je ziet en verhalen vertellen. Zo ontwikkelen kinderen hun talent.

Het Praktijkatelier is ontwikkeld in samenwerking met Cultuurhuis Wherelant en wordt ondersteund door de gemeente Purmerend.

Cultuurcoaches

Op de Huibersschool geeft een team van 2 cultuurcoaches elke week beeldende vorming. De cultuurcoaches zijn er dankzij onze samenwerking met Stichting Taalvorming.

In kunstlessen speelt taal een belangrijke rol. Op een school waar veel kinderen thuis een andere taal spreken, gaat dat niet vanzelf. Op de Huibersschool beginnen en eindigen we elke kunstles met een gesprek in de kring. We stellen de kinderen vragen over het materiaal, over het maken zelf, maar ook meer inhoudelijke en filosofische vragen over het onderwerp.

Thema en techniek kiezen we in overleg met de groepsleerkracht. De groepsleerkracht doet mee aan de kringgesprekken. Dat heeft het draagvlak binnen de school enorm versterkt.

De cultuurcoach geeft niet alleen kunstlessen, maar helpt kinderen ook hun weg te vinden naar buitenschools culturaanbod in de buurt. Met met groep 8 brachten we bijvoorbeeld een bezoek aan Bureau Postjesweg.

De Regeling Cultuurcoach 2022-2024 wordt uitgevoerd door de gemeente Amsterdam in samenwerking met het Amsterdams Fonds voor de Kunst en Mocca.

Nieuwkomers en de Vindplaats

Kindcentrum de Vindplaats bestaat inmiddels een jaar. Op de Vindplaats is letterlijk ruimte gemaakt voor kunstonderwijs, met onder meer een bevo-lokaal, een textiellokaal, een podium en een atelier met een artist-in-residence. Een kunstenaar van Lijm-lab gaf er textiellessen aan alle groepen, zowel onder-scholen als nascholen, en zette de kinderen aan het werk in het lichtatelier. In het tweede halfjaar werkte ze ochtenden met de nieuwkomers, in het kader van werkdrukverlichting.

Start in Oostzaan

In het najaar van 2023 startten we met twee kunstenaars op een nieuwe school: de Kweekvijver in Oostzaan. De school kiest voor procesgericht werken, aansluitend bij de thema's van de methode BLINK. We zijn er twee dagen in de week, met kunstlessen voor alle groepen.

AICS: grote ateliers voor de kleintjes

De Amsterdam International Community School (AICS) nodigt ons jaarlijks uit voor een of meer ateliers waar we extra uitpakken met materiaal, wat kinderen de gelegenheid geeft het van alle kanten te onderzoeken of samen iets groots te maken. Dit jaar een natuuratelier voor de verschillende groepen 2 en een een eindejaarsfeest met druktechnieken voor de kleuters.

Poolster verhuisatelier

De kinderen van de Poolster verhuizen na de zomervakantie naar een nieuw gebouw. In de laatste week voor de zomer waren de leerkrachten druk met de verhuizing en de meeste kinderen bleven thuis. Lijm-lab werd gevraagd een vervangende activiteit te organiseren voor een klein aantal kinderen van groep 1, 2 en 3 dat wel naar school kwam. Natuurlijk ging het over verhuizen: hoe pak je je lievelingsding in voor de verhuizing? En hoe ziet je lievelingsplek eruit?

Kunstwerk voor Atlantis

Met de hele school in enkele dagen een kunstwerk maken voor de hal of de aula, dat is elke keer een flinke uitdaging. Aan de creativiteit van de kinderen ligt het niet: ideeën en enthousiasme genoeg. Maar zorgen dat het allemaal past binnen het rooster, de beschikbare werkruimte en het budget, dat is een iets grotere klus. Bovendien vraagt een blijvend kunstwerk nogal wat ambachtelijke vaardigheid van de kinderen. Met Atlantis gingen we de uitdaging aan. In drie dagen maakten we met alle groepen een enorme collage van cyanotypie op hout.

En verder...

Op het jaarlijkse Congres Cultuureducatie in Amsterdam, georganiseerd door Mocca, gaven Taalvorming en Lijm-lab een workshop over *Wat is jouw taal*. In *Wat is jouw taal* gaat het over betekenisvolle woorden uit de taal van je ouders. Het draait om meertaligheid en ouderbetrokkenheid.

In 't Parelhof in Purmerend gaf een kunstenaar van Lijm-lab tot de zomer les. Zowel onder als na schooltijd werkten kinderen aan thema's als de prehistorie, totempalen, architectuur en stemmen uit de ruimte. Prachtig was het *Museum van gevonden voorwerpen*. Voor 't Parelhof werken we samen met Cultuurhuis Wherelant.

Op de Nicolaas Beetsschool in Alkmaar verzorgden we 2 atelierdagen over Spelen met geluid. Deze atelierlessen zijn voortgekomen uit het buurtproject *Herrie!* uit 2022.

Onderzoek in een rijke spelomgeving

Lijm-lab zoekt steeds naar manieren om ons aanbod te verdiepen en te vernieuwen. We willen kinderen een rijke spelomgeving bieden, waar hun creativiteit wordt uitgedaagd. Hoe je dat steeds kan verbeteren, dat onderzoeken we samen met ons team. In 2023 organiseerden we daarvoor de training *De kunst van onderzoekend leren*. We bespraken het ontwerpen en begeleiden van speelvelden, aansluiting op het curriculum, en draagvlak binnen de school. Natuurlijk gingen we ook praktisch aan de slag. In twee materiaalbijeenkomsten zochten we samen naar nieuwe manieren om met materiaal te werken in de klas. Tijdens een van die bijeenkomsten bouwden we kettingreacties, als voorbereiding op Kunstmachine, ons ontdekatelier in het najaar.

De kunst van onderzoekend leren is mogelijk gemaakt dankzij een bijdrage van het Fonds voor Cultuurparticipatie. De training zorgt dat de kunstenaars van Lijm-lab breed inzetbaar zijn, ook op de lange termijn.

ATELIERS IN DE BUURT

Kunstmachine

Hoe zet je iets in beweging zonder motor? Dat was de starturaag in het ontdekatelier *Kunstmachine*. Ruim 1400 buurtbewoners deden actief mee aan workshops in galerie Pexpo en in Amsterdam-Noord.

Kunstmachine was Lijm-labs tweede ontdekatelier voor de buurt. We bouwden een opstelling die vier weken lang bleef staan, waar jong en oud met elkaar komen om te spelen, te maken en te onderzoeken. Er waren verschillende werkstations met per plek andere materialen en gereedschappen.

De reuzenknikkerbaan was zo uitdagend dat iedereen meteen begreep wat de bedoeling was. Peuters klonnen op de tafel om te testen hoe de bal rolt, volwassenen bouwden nieuwe elementen met op kleur en vorm gekozen materiaal. Kinderen en volwassenen werkten als gelijkwaardige onderzoekers en inspireerden elkaar.

Kunstmachine was meer dan een knikkerbaan. We maakten automatonen, kettingreacties, en mobiles. In samenwerking met Taartrovers was er een workshop voor ouders met jonge kinderen, waar we werkten met de beweging van licht en schaduw. Ook gaven we workshops tijdens evenementen in de buurt.

Meer: <https://www.lijm-lab.nl/kunstproject/kunstmachine/>

FIRST MACHINE
A large-scale art installation made of bamboo poles and wooden beams, designed for interactive play. The structure is a complex maze of beams and poles, with various openings and paths. A sign on the right side of the structure provides instructions for use.

SURF
Today

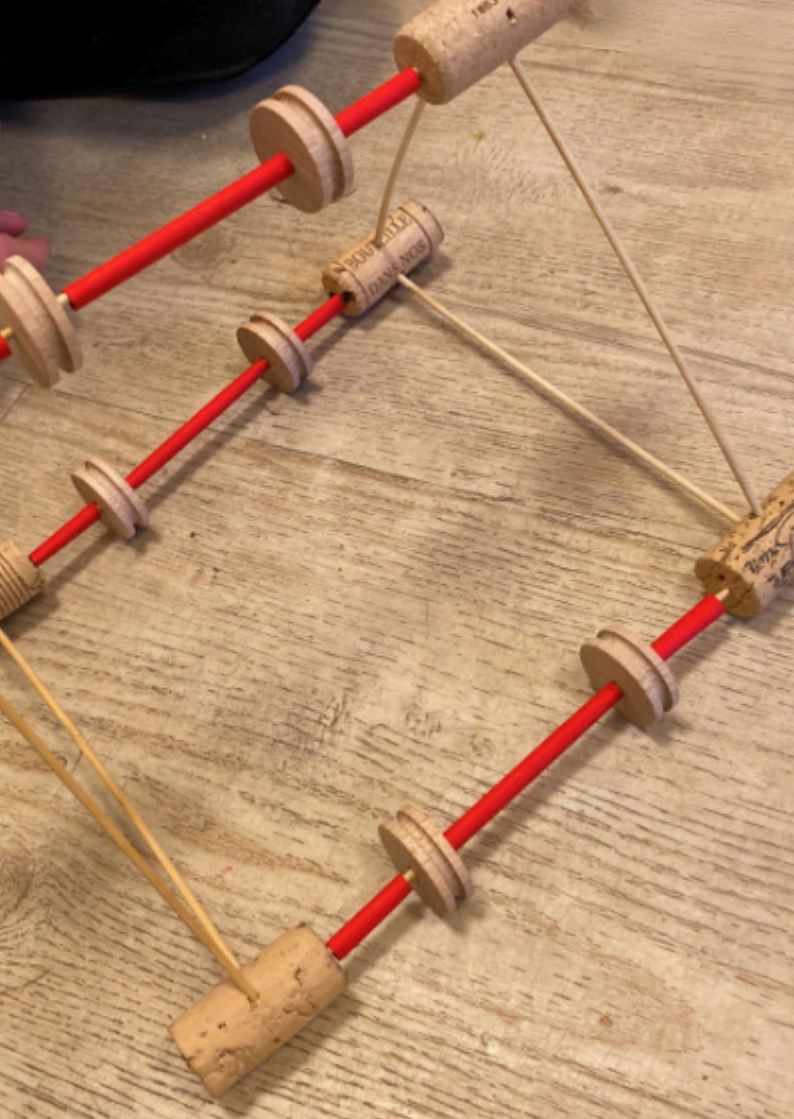
Samen met...

Kunstmachine werd officieel geopend door de Kinderraad en stadsdeelvoorzitter Esther Lagendijk, met muziek van het Frankfurter Polka Trio.

Kunstmachine was een project samen met: Buurthuis Van der Pek, Pexpo, Stichting Wijsneus, Taartrouwers en Tolhuistuin.

Een korte impressie van *Kunstmachine* is te zien in de video van Farah Shretah.

<https://vimeo.com/906122067>

Techniek voor leerkrachten

Kunstmachine kreeg bezoek van het beleidsteam Kunst en Techniek van het CKC uit Zoetermeer. Dit team ontwikkelt aanbod voor het Primair Onderwijs.

Zij stelden de vraag: "het is techniek, maar is het kunst?" Wij denken van wel. Niet alleen omdat we ons lieten inspireren door kinetische kunstenaars. Maar ook omdat het gekozen materiaal uitnodigt uit om zowel technisch te werken als artistiek. Gewicht, vorm en oppervlak van materiaal speelt een rol in de overdracht van energie. Reflectie van licht en kleur, geluiden van botsende knikers: ze brengen verwondering. Spelen brengt de verbeelding op gang.

Kunstmachine inspireerde verschillende leerkrachten om technisch te werken in de beeldende les. Lijm-lab coacht daarbij. Op Catamaran Landlust gaven we een workshop techniek voor kleuters. En op het Kairos Tienercollege coachten we de leerkracht in de toepassing van nieuwe werkvormen.

Breed-Uit

Een bijzondere naschoolse activiteit is Breed-Uit. Breed-Uit biedt activiteiten voor alle kinderen van de basisscholen rondom het Breedveld: Wespennest, De Capelle en De Buikslotermeer. Lijm-lab begeleidde de Kunstwerkplaats. Daarnaast konden kinderen kiezen uit onder meer balsport, schaken, dansen en lego programmeren.

Breed-Uit is een pilot, georganiseerd door de Gemeente Amsterdam samen met de scholen, Wijsneus, Sciandri en SPIN. Doel is het vergroten van kansengelijkheid en het tegengaan van segregatie. Verbinding ontstaat als kinderen met dezelfde interesse zich samen ontwikkelen.

Om de kwaliteit van de activiteiten te toetsen, wordt gebruikgemaakt van het Leuvense model voor Welbevinden en betrokkenheid. Prof. Dr. Ferre Laevers van KU Leuven sprak erover op de Breed-Uit conferentie in mei. Wat blijkt: welbevinden en betrokkenheid zijn precies de kwaliteitscriteria die Lijm-lab altijd al toepaste. Observeren en documenteren zijn

Buitenschoolse talentontwikkeling

In naschoolse cursussen ontwikkelen kinderen hun beeldend talent. Wekelijks werken ze in een kleine groep, buiten schooltijd, maar binnen de school. Er is alle tijd materiaal en ideeën te onderzoeken of langer aan een werkstuk door te werken.

In 2023 gaven kunstenaars van Lijm-lab cursussen timmeren, bouwen, werken met klei, druktechnieken, striptekenen, mode en textiel, lichtatelier, tafeltheater en letters in beeld.

In Noord, met Wijsneus, bij: IKC Tuindorp, de Zeppelin, de Poolster, de Botteloef, de Capelle, de IJsbreker, de Bekkers-school, IKC Vijf sterren en de Taalschool. Ook begeleiden we twee wijkclubs, een in de Rietwijker en een in Pexpo.

In de rest van Amsterdam, met Dynamo, bij: Aldoende, Zeeburgereiland, en de Merkelbachschool.

In Purmerend, met Cultuurhuis Wherelant, bij: 't Parelhof en Oeboentoe.

Evenementen

Tijdens feesten en evenementen is Lijm-lab aanwezig met creatieve workshops.

Vuurwerk ben je zelf met Tolhuistuin en Wijsneus
Buikslotermeepleinspelen met DAT!school
Vrijwilligersfeest met de Vrijwilligerscentrale
Zomeractiviteiten met Wijsneus en de Muziekschool Noord
Alles Is Noord Feest
Soepfestival op Burendag met Pexpo
Warming Up Festival met Tolhuistuin
Open Ateliers Noord
Kindercampus Zuid-As met Dynamo
Kinderkaravaan met Dynamo
Open dag met De Vink Schoolluin.

Peuterateliers textiel

Voor de spelinloop van stichting SPIN organiseerde Lijm-Lab een serie Peuterateliers textiel. Met grote en kleine lappen, wasknijpers en wol maakten we een speelveld voor peuters en hun ouders. Kinderen leiden in het spelen, ouders volgen. Aan het eind gingen we met de ouders in gesprek. Hoe stimuleer je de ontwikkeling van je kind met alledaagse voorwerpen, zoals wasknijpers en een laken? Hoe kun je thuis verder op ontdekkingstocht?

Het Peuteratelier werd begeleid door een docent van Lijm-lab en de vrijwilligers van SPiN. Voor de vrijwilligers organiseerden we een korte training, waarin ze de mogelijkheden het materiaal konden verkennen.

De Peuterateliers bouwen voort op de peuterworkshops van het buurtproject *Herrie!* uit 2022.

2023 in cijfers

Deelnemers Amsterdam	2400
Deelnemers buiten Amsterdam	773
Bereikte scholen	26
Locaties in de wijk	12

Team

Nieuwe docenten	11
Docenten totaal	26
Cultuurcoaches	2

Inkomsten

Subsidie AFK	10.315
Subsidie FCP	13.505
Private fondsen	21.483
Overige inkomsten*	164.463
Vrijwillige bijdragen	293

Totaal **210.059**

* opdrachten van scholen en talentmakelaars

MET DANK AAN...

Financiën

Het grootste deel van de inkomsten van Lijm-lab komt van scholen. De cultuurcoach wordt betaald uit subsidie, waarvoor Stichting Taalvorming optreedt als penvoerder. Partners uit de sector welzijn betalen de naschoolse activiteiten en buurtevenementen. Het ontdekatelier Kunstmachine wordt geheel gefinancierd uit projectsubsidies. Ook voor de training van onze docenten ontvingen we een subsidie.

Lijm-lab heeft ervoor gekozen de beloning voor het team dit jaar meer in overeenstemming te brengen met de Fair Practice Code. Dat leidde tot een gecalculeerd negatief resultaat op de begroting van € 19.798. Ook in 2024 zal het resultaat nog negatief zijn. Het benodigde geld onttrekken we aan de reserve, die nog steeds groot genoeg is om te voldoen aan onze verplichtingen op korte termijn. Vanaf 2025 hopen we mede dankzij de Kunstenplan-subsidie niet verder in te teren op onze reserve.

De jaarrekening 2023 is te vinden op onze website. Zie:

<https://www.lijm-lab.nl/over-lijm-lab/organisatie>

Stichting Lijm-lab

Lijm-lab volgt het bestuur-directie-model van de Governance Code Cultuur. Bestuurders ontvangen geen vergoeding. In 2023 legden we taken en verantwoordelijkheden vast in vernieuwde statuten en een directiereglement. Het bestuur zette zich in voor een rechtvaardige beloning voor alle medewerkers. De komende periode ligt de aandacht op verankering in Noord.

Het bestuur bestaat uit:

Haico van Velzen, voorzitter
Mohamed Belkadi, penningmeester
Arnout van Kempen, secretaris
Marieke Hoekstra, bestuurslid

Marieke Hoekstra nam eind 2023 afscheid van het bestuur. Vanaf juni 2024 is Mohamed Zouini algemeen bestuurslid.

Bedrijfsvoering en organisatie zijn in handen van het kernteam, dat bestaat uit:

Marieke Hunze, directeur
Marieke van der Velden, directeur financiën en organisatie
Brenda Jonker, cultuurcoach
Zij factureren als zzp'er en zijn niet in loondienst bij de stichting.

Het kernteam werd in 2023 getraind en gecoacht door Mediation Amsterdam en Jetten Coaching & consultancy.

Team

Alle Lijm-lab-activiteiten worden uitgevoerd op zzp-basis door ervaren kunstenaars en ontwerpers, waar mogelijk ondersteund door vrijwilligers.

In 2023 werkten mee: Sanny Bijuoet, Nienke Brokke, Brigit Daamen, Rick Driessen, Annemarie Diekman, Dora van Elburg, Geertje Geurtsen, Heidi de Geus, Horst Grütering, Marte Haverkamp, Esther Hol, Renee de Jong, Jian Kotalikouá, Lucas Lelieveld, Hans van Lunteren, Christine Maas, Marit Maes, Sandra Meadows, Ellen van Ombergen, Jacob Plooi, Farah Shretah, Helma Tinga en Ruud Valster.

De vrijwilligers van *Kunstmachine*: Bettina Althaller, Janneke Hoogenkamp, Naima Hourra, Yousra Korchi, Manel Kerkoub, Sharifa Rasuli en Vivian Westmaas.

Peter Lange, Jos den Brok, fotografie
Farah Shretah, film
Bente Stellingwerf, catering
Astrid Vlug Advies, fondsenwerving
L.E.S. administratie, Monnickendam, boekhouding
Alfred Marseille/Zeezeilen, ontwerp jaarverslag

Lijm-lab is lid van de Cultuurtafel Noord.

Vooruitblik: Kunstenplan 2025-2028

In de laatste maanden van 2023 schreven we aan ons ondernemingsplan 2025-2028 in het kader van het Kunstenplan. Het Kunstenplan is het meerjarenplan van de Gemeente Amsterdam voor de kunst- en cultuursector. Elke vier jaar kunnen kunstinstellingen een aanraag doen voor vierjarige subsidie bij het Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK).

Een meerjarige subsidie zou Lijm-lab de kans geven een permanente ontdekplek in Amsterdam-Noord te realiseren. We deden een aanraag, waarvan we inmiddels weten dat die positief is beoordeeld. Bekijk de besluiten over de vierjarige subsidies op de site van het AFK.

<https://www.amsterdamsfondsvoordekunst.nl/besluiten/vierjarige-subsidies-2025-2028/>

Stichting Lijm-lab

**Poortgebouw,
Tolhuisweg 2**

1031 CL Amsterdam

020 244 1661

www.lijm-lab.nl

info@lijm-lab.nl

KvK 57255601

RSIN 852503696